

P2024-01 Čoahkkáigeassu

Helssega gávpoga bajásgeassima ja skuvlema (KASKO) doaibmasuorgái čuzii giddat 2024 duodalaš diehtosisagaikun. Diehtosisagaikuma čuoovvumuššan mánngga oahppi ja bargi dieđut gárte sisagaiku háldui. Dasa lassin neahttaráju áššegirjjiin ledje gávpogiin áššiiddikšon olbmuid, fitnodagaid ja eará ovttasbargoguimmiid dieđut eahpenjuolga dahje njuolga.

Diehtosisagaikun álggii cuoŋománu 2024 beallemuttus, man maŋjel sisagaiku kártegodii sisfierpmádaga čuoáhagaid ja viiddidišgodii sisabeassama iešguđet serveriidda. Cuoŋománu loahpas falleheaddji kopierii neahttarájus njealji sierra oasis oktiibuot sullii guokte terastávvala ovddas dieđuid. Fiillaid dárkilis meari dahje sisdoalu eai sáhttán čielggadit. Dutkamušas čadahuvvon árvalusa mielde falleheaddji oaččui háldosis sullii 750 000 áššegirjji, main oassi sisttisdoalai rašes persovdnadieđuid.

Diehtosisagaikun oaččui joatkašuvvat guhká, daningo organisašuvnna neahttabearráigeahččan lei váilevaš iige áicojuvvon almmuhusaide reagerejuvvon áiggil. Go diehtu sisagaikumis gárvánii, Helssega gávpot vuolggahii dakkaviđe hálddašan- ja divvundoaibmabijuid, maiguin falleheami lihkestuvve bissehít.

Viiddes diehtomeari kopieren lei vejolaš guovtti ášši geažil: Diehtovuogádahkii besse sisagaikut váilevaččat bajásdollojuvvon vpn-gáiddusoktavuođaservera bokte ja neahttarádjui ledje čoggon mánngga jagi áigodagas ollu dieđut. Váilevaš bajásdoallan lei čuoovvumuš bargoveahka- ja organisašuvdnanuppástusain, maid geažil ovddasvástádusat šadde eahpečielggasin. Fiillat čoggojedje neahttarádjui, daningo diehtohálddašeapmi lei váilevaš iige ráju geavaheamis addojuvvon rávvagiid čuoovvun bearráigeahččojuvvon.

Diehtohálddašeapmái laktásit mánnggat lágat ja lánkaásahusat, muhto praktihka doaibmit dávjá dovdet daid váilevaččat. Lánkaásaheami ja riikkaviidosas rávvagiid lea muhtumassii váttis áddet ja dat leat biedgguid. Eandalii gieldasektoriidda čuhcet dávjá mánngga iešguđet virgeoapmahačča geatnegasvuodát, goas ollisvuoda lea váttis hálddašit.

Diehtosisagaikuma čuoovvumuššan falleheaddji háldui gárttai ollu materiála, mii sisttisdoallá ollu persovdnadieđuid. Dieđut sáhttet maŋjelabbos geavahuvvot vahátlaš ulbmiliidda, ovdamearkka dihtii identitehtasuolademiide ja behttosiidda. Dutkamuša áigge dás eai dihtton luottat.

Diehtosisagaikuma gillájeaddjit ledje čuođit duháhat. Dutkamuš čájehii, ahte lei hástaleaddji kártet buot gillájeaddjiid gokčevaččat. Gávpoga bálvalusa bargoveaga oasis fáhten lihkestuvai bures, muhto ovddeš bargiid ja oahppiid ja dáláš oahppiid lei praktihkas erenomáš hástaleaddji fáhtet gokčevaččat, eaige dan oba figgan bargat.

Dutkamušas addojuvvojit njeallje ávžžehusa. Dat čuhcet eanaš Finánsaministerijai, mas lea ovddasvástádus daid ollašuhttimis ovttasbarggus Riekteministerijain, Johtolat- ja kommunikašuvdnaministerijain, Oahpahusráđdehusain ja Gielddalihtuin.

1. Finánsaministerija ovttasbarggus Riekteministerijain fuolaha, ahte almmolaš hálddahusa diehtohálddašeapmái guoski lánkaásaheapmi heivehuvvo oktii ja dan gozihan- ja stivrenráhkadusat čielggasmahttojuvvojit.
2. Finánsaministerija ovttasbarggus Johtolat- ja kommunikašuvdnaministerijain čielggada, man lánkai almmolaš hálddahusa diehtodorvováilliid áicama sáhttá riikkaviidosáččat buoridit ja sihkarastit, ahte almmolaš doaibmiin leat doarvái návccat áicat ja divvut diehtodorvováilliid.
3. Finánsaministerija ovttasbarggus Oahpahusráđdehusain fuolaha, ahte gielddat ja gávpogat ovddidit diehtosisagaikundáhpáhusaid gulahallamii čielga ja juvssahahtti rávvagiid, man bokte

gillájeaddjit sáhttet suddjet iežaset diehtosisagaikumiid čuovvumušaid vuostá ja suddjet iežaset persovdnadieđuid.

4. Finánsaministeriija ovttasbarggus Gielddalihtuin doarju gielddaid kritihkalaš diehtodorvováilliid dovdamis ja divvumis ja ovddida diehtohálddašeami ja diehtodorvvu riskkaid hálddašeami.